

Природно-Заповідний Фонд України
Регіональний ландшафтний парк «Тилігульський»

57400 Миколаївська область, смт Березанка, вул. Медична, 6, tyligulpark@gmail.com

№212 від 10.11.2023р

Стору ДОРОВСЬКИХ

На Ваш запит від 24 жовтня 2023 року Регіональний ландшафтний парк «Тилігульський» надає слідуочу інформацію:

Регіональний ландшафтний парк «Тилігульський» провадить свою діяльність згідно Положення про Парк, а саме: Парк є природоохоронною рекреаційною установою створеною з метою збереження в природному стані типчаково-ковилових степів, петрофітно-степових флористичних комплексів, акваторіальних комплексів Тилігульського лиману, місць гніздування, сезонних скупчень і міграції птахів, забезпечення сприятливих умов існування ряду ендемічних видів, а також таких, що занесені до Червоної книги України і списку регіональної охорони, а також з метою забезпечення умов для організованого відпочинку населення.

Парк є юридичною особою та у своїй роботі керується Законами України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Природно-заповідний фонд України» іншими нормативно-правовими актами та Положенням про Парк.

Згідно Положення Парк має чотири структурні підрозділи, а саме : відділ Державної охорони природно-заповідного фонду України, відділ рекреації та екологічної освіти, науковий відділ та фінансовий(бухгалтерія). За запитуємий період відділами була проведена слідуоча робота:

1. Відділом Державної охорони природно-заповідного фонду:

Щоденне патрулювання двома маршрутами Коблеве – Анатолівка (150 км.) та Прогресівка –Ташине – Анатолівка (150 км.). Проведено 2022 рік - 48 рейдів, за 9 м-ів 2023 року – 36 рейдів; Встановлено в 2022 р-10 інформаційних щитів та за 9 м-ів 2023 року - 6 шт; Забезпечення роботи наукового відділу та наукових експедицій, прибирання сміття під час патрулювання території.

2. Відділом рекреації та екологічної освіти:

Планування рекреаційної діяльності, укладання договорів з суб'єктами рекреаційної діяльності на сезон 2022 року (5 суб'єктів рекр. діяльності), на сезон 2023 року (7 суб'єктів рекр. діяльності); організація роботи суб'єктів рекреаційної діяльності – в 2022 році Парк відвідало 3606 відпочиваючих, в 2023 році – 13238; створення умов для здійснення рекреаційної діяльності з додержанням режиму територій і об'єктів ПЗФ; розрахунок та встановлення допустимих антропогенних (рекреаційних) навантажень на рекреаційні ділянки; створення рекреаційної інфраструктури:

встановлення альтанки для відпочинку, вбиралень, оформлення інформаційних щитів; поширення інформації рекламного та інформаційного змісту (оприлюднення у засобах масової інформації та на вебсайтах інформації про рекреаційні ресурси і послуги, а також про суб'єктів рекреаційної діяльності в межах ПЗФ та/або поруч з ними); вивчення, узагальнення та впровадження кращого національного і закордонного досвіду і практики з організації рекреаційної діяльності; формування в рекреантів і місцевих жителів культури оздоровлення, відпочинку та туризму на природі, бережливого та гуманного ставлення до природної і культурної спадщини; виготовлення інформаційних матеріалів; облік відвідувачів рекреаційних ділянок.

За 2022 рік проведено 26 освітньо - виховних заходів, з них 14 екологічних он - лайн уроків, 5 вікторин, 17 екскурсій.

3. Науковим відділом:

Експедиційні виїзди з метою моніторингових досліджень стану біорізноманіття на території РЛП «Тилігульський». Результати дослідження висвітлені в «Літописі природи» (XX том) за 2022 р. «Літопис природи» (XI том) за 2023 р. – наразі формується.

- лютий 2022, 2023 р. – щорічні експедиції наукового відділу РЛП «Тилігульський» та кафедри водних біоресурсів і аквакультури Херсонського державного аграрно-економічного університету (ХДАЕУ). Проведено аналіз гідрологічних показників води Тилігульського лиману, такі дослідження є щорічним і дозволяють оцінювати стан акваторії та вчасно ідентифікувати його зміни. Крім того, під час експедиції було досліджено стан і обговорено перспективи культивування мідійно-устричної продукції в акваторії Тилігульського лиману.

– щорічний зимовий облік птахів. Місцем стаціонарних обліків птахів були акваторія Тилігульського лиману, солоні озера пересипу, східне узбережжя Тилігулу та прилеглі агроугіддя (поля та лісосмуги) (Грубий М.В., д.б.н., професор Наконечний І. В., к.б.н., доцентка Мельничук С. С.).

- березень 2022, 2023 р. – щорічні експедиції – дослідження популяцій раньоквітучих ефемероїдів: (*Crocus reticulatus* Steven ex Adams), Підсніжник південний, або підсніжник Ельвеза (*Galanthus elwesii* Hook.f.), Оставник одеський (*Gymnospermium odessanum* (DC.) Takht.) та Адоніс весняний (*Adonis vernalis* L.).

- квітень 2022, 2023 р. – щорічні експедиції – моніторингові дослідження популяцій червонокнижних видів – Тюльпана бузького (*Tulipa hypanica* Klokov et Zoz), Сон-трави лучної (*Pulsatilla pratensis*(L.) Mill.). Спостереження за сім'ями Лебедів-шипунів (*Cygnus olor*).

- травень 2022, 2023 р. – щорічні експедиційні виїзди з метою моніторингових досліджень природних степових фітоценозів, домінантами яких є: злаків *Festuca valesiaca* Gaudin, *Stipa lessingiana* Trin.& Rupr. (2), *S. ucrainica* P. Smirn., *S. capillata* L.

Моніторингові спостереження за єдиним видом родини *Orchidaceae*, що зростає на території парку: Плодоріжка болотна (*Anacamptis palustris* (Jacq.) R.M. Bateman, Pridgeon et M.W. Chase)

- червень - вересень 2022, 2023 р. – щорічні експедиційні виїзди на узбережжя Тилігульського лиману з метою досліджень солончакової рослинності. Галофітна рослинність займає чільне місце в структурі рослинного

покриву і є специфічною, а зв'язку з цим виділяється як самостійний тип. Увага приділялась провідним едефікаторам: *Festuca rupicola*, *Juncus gerardii*, *Plantago salsa*, *Taraxacum bessarabicum*, *Kochia prostrata*, *Artemisia taurica*.

в червні 2022 р. співробітниками парку спільно з науковцями Інституту зоології Академії наук України ім. І.І. Шмальгаузена НАН України проведено експедицію з вивчення наземної фауни території парку. У межах обстеженої території було виявлено 12 видів мікромамалій з 4 родів, більшість з яких є звичайними для південного степу України.

– липень 2022, 2023 рр. – щорічний літній облік птахів. Місцем стаціонарних обліків птахів були акваторія Тилігульського лиману, солоні озера пересипу, східне узбережжя Тилігулу та прилеглі агроугіддя (поля та лісосмуги).

Наукове обґрунтування екологічних стежок: «Чилова коса» та «Великий Тилігульський» (знаходиться в розробці).

Дали обґрунтування на запит НЕК «Укренерго» щодо зростання рідкісних та зникаючих видів на земельних ділянках, де повинна була проходити реконструкція високовольтних ліній зі встановленням двоколових опор.

Проведення фенологічних спостережень за сезонними фазами розвитку рослин модельної флористичної фено-групи (результати у вигляді таблиць подаються у звітах і будуть занесені до «Літопису природи» (XI том) за 2023 р.).

Проведено оцінку впливу рекреаційної діяльності в 2022-2023 роках на екосистеми РЛП Тилігульський з залученням науковців НУК імені адмірала Макарова (к.е.н. Мельничук С.С.) та директора НПП «Бузький Гард» Артамонов В.А., зокрема проведено моніторингові дослідження Морківниці прибережної (*Astrodaucus littoralis*) на узбережжі Тилігульського лиману.

Дослідження осінньої флори Парку (директор Парку Дьяченко О.В.) разом з науковцями кафедри ботаніки Херсонського державного університету (д.б.н., професором Мойсієнко І.І., аспірант Скобель Н.), спеціалістом Управління екології та природних ресурсів Миколаївської ОВДА (Мац Д.) та співробітника Інституту морської біології НАН України (Калашнік К.) (жовтень, 2023 р.)

Проведено цикл семінарів в рамках співпраці з Миколаївським регіональним центром підвищення кваліфікації за спеціальною програмою «Охорона навколишнього середовища, оцінка впливу на довкілля та стратегічна екологічна оцінка: екосистемний підхід та застосування сучасних технологій» (липень 2022 року)

Участь в консультуванні підприємств з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності в рамках співпраці з ТОВ "УКРЕКОКОНСАЛТ" (лютий 2022 року).

Взято участь в проєкті розробки методик оцінки послуг природних екосистем спільно з ГО Екосфера. В рамках проєкту підготовлено методологічну основу для грошової оцінки екосистемних послуг, а також сформовано рекомендації для застосування методик для оцінки екосистемних послуг Тилігульського лиману та РЛП Тилігульський.

Взято участь в проєкті Кінбурн ЕкоХаб спільно з ГО Кінбурн. Проєкт реалізується в межах ініціативи з розвитку екологічної політики й адвокації в Україні, що здійснюється Міжнародним фондом "Відродження" за фінансової

підтримки Швеції) (листопад 2022 року - лютий 2023 року). В рамках проєкту планується підготовка рекомендацій громадам щодо заходів з післявоєнного відновлення довкілля та впровадження принципів екологічного туризму в загальну туристичну діяльність в Північному Причорномор'ї.

Проведено та організовано цикл науково-просвітницьких заходів в громадах Коблівської та Березанської ТГ в рамках участі в міжнародному проєкті ЄС-ПРООН «Європейський Союз задля посилення екологічного моніторингу Чорного моря» (EU4EMBLAS).

Проведено дослідження стану екосистем РЛП Тилігульський в рамках роботи над кандидатською дисертацією: «Вдосконалення системи екологічного моніторингу морських та лиманних акваторій Північного Причорномор'я», здобувач Грубий М.В., науковий керівник д.т.н., проф. Трохименко Г.Г.

Взято участь в якості експерта у фінальній онлайн дискусії міжнародного проєкту Ukrainian Vibes: «Екологічні наслідки війни» (організатор: Democracy International і European Public Sphere та Change Communication) (18 серпня 2022 року).

Публікації:

Тимченко І.В., Грубий М.В. Аналіз впливу рекреаційної діяльності на екологічний стан прибережної території Тилігульського лиману. *Сталий розвиток: захист навколишнього середовища. Енергоощадність. Збалансоване природокористування*: матеріали VII Міжнародного конгресу, 12-14 жовтня 2022. Львів: НУ Львівська Політехніка, 2022. С.139

Тимченко І.В., Грубий М.В. Екологічний моніторинг морських та лиманних акваторій Північного Причорномор'я в межах Миколаївської області. *Інновації в суднобудуванні та океанотехніці*: матеріали XIII Міжн. наук.-техн. конф., 27-28 жовтня 2022р. Миколаїв: НУК, 2022. С. 276-278.

Грубий М.В. Кушнір Д. Про досвід спорудження штучних гніздівель для птахів на Тилігульському лимані. *«Водно-болотні угіддя: сучасний стан та перспективи розвитку»(WL- 2022)*: матеріали Міжнародна науково-практична інтернет-конференція, 01-02 лютого 2022 Мелітополь: Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, 2022. С.21-22.

Також Взято участь у науковій конференції «BRIDGE-BS# Living Lab@.» (лютий, 2022 рік, доповідач Грубий М.В.)

Взято участь в зимовій сесії Міжнародної Карпатської школи «Університетська освіта на шляху до сталого розвитку: чисте довкілля і безпека життєдіяльності», 24 лютого 2022 року (асинхронно у зв'язку з початком війни), доповідь «Оцінка основних загроз біорізноманіттю природних парків Миколаївщини» (Доповідач: І.В. Тимченко)

Мельник Р.П., Дьяченко О.В. Дендрофлора Регіонального ландшафтного парку «Тилігульський». Матеріали V-тої Всеукраїнської науково-практичної конференції «Наукові читання імені В.М. Виноградова». – Херсон, 2023. – С. 100-102.

4. Фінансовий відділ:

Регіональний ландшафтний парк "Тилігульський", код ЄДРПОУ 26233374, для здійснення основної діяльності та виконання покладених на Парк завдань **протягом 2022 року** витратив, згідно з затвердженим кошторисом 2555095, а саме:

За рахунок коштів загального фонду КТКВК 2818320 в сумі 2177891грн.

- Виплата заробітної плати – 1768773грн.;
- Нарахування на заробітну плату – 389130грн.;
- Оплата за телефон – 5220грн.;
- Оплата комунальних послуг – 14768грн.

За рахунок коштів спеціального фонду КТКВК 2818340 в сумі 266592грн.

- Придбання ПММ – 196470грн.;
- Оплата за провід для ремонту електромережі – 47160грн.;
- Оплата за електрообладнання – 22962грн.

За рахунок коштів спеціального фонду (власні надходження) КТКВК 2818320 в сумі 110612грн.

- Придбання малоцінних швидкозношуваних предметів -43809грн.;
- Оплата іншим стороннім фахівцям – 65573грн.;
- Оплата комунальних послуг – 1230грн.

протягом дев'яти місяців 2023 року витрачено, згідно з затвердженим кошторисом 4 037 196грн., а саме:

За рахунок коштів загального фонду КТКВК 2818320 в сумі 1501280грн.

- Виплата заробітної плати – 1228723грн.;
- Нарахування на заробітну плату – 272550грн.;

За рахунок коштів спеціального фонду КТКВК 2818340 в сумі 2390167грн.

- Придбання ПММ – 294930грн.;
- О за тех.обслуговування та поточний ремонт автомобіля - 9200грн.;
- Оплата за послуги зв'язку та інтернет – 2765грн.;
- Оплата за охорону – 5100грн.;
- Оплата за дитячий майданчик – 194900грн.;
- Оплата за туалети з герметичним вигребом 49500грн.;
- Оплата за автомобіль – 893772грн.;
- Оплата за збірні конструкції для створення візит центру – 1000000грн.

За рахунок коштів спеціального фонду (власні надходження) КТКВК 2818320 в сумі 145749грн.

- Виготовлення проектної документації по ремонту пункту спостереження за птахами – 8000грн.;
- Оплата іншим стороннім фахівцям – 137749грн.

В 2022 році за рахунок коштів ТОВ «ПІВІ ГАММА-ПРОГРЕСІВКА» було виконано інфраструктурне облаштування на Великій Українській (Чиловій) косі, а саме: поставка, монтаж «під ключ» огорожі зі шлагбаумами, будинку охорони та системи відео нагляду. Дані роботи проведені з метою впорядкування, контролю та регулювання рекреаційного навантаження відповідно до рекреаційної ємності цієї ділянки.

Т.в.о. директора

Олександр ДЬЯЧЕНКО